

Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarisinin Ulusal Kimliğe Katkısına Bir Örnek: Burdur Hükümet Konağı Binası*

(An Example of The Contribution Of Early Republic Architecture to National Identity: Burdur Government Housing Building)

Çisem KALKAN¹, Seda ŞİMŞEK TOLACI²

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Isparta/Türkiye
cisem.kalkan@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5150-9956

²Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Restorasyon Anabilim Dalı,
Isparta/Türkiye
sedatolaci@sdu.edu.tr, ORCID:0000-0002-1881-186X

Doi: <https://doi.org/10.53463/splandes.202200144>

Corresponding Author/İletişim yazarı: Çisem KALKAN

E-mail: cisem.kalkan@hotmail.com

*Bu çalışma Çisem KALKAN'ın yüksek lisans Tezinden üretilmiştir.

ÖZET

Cumhuriyetin ilanından sonra Anadolu'nun kimlik sorunu yaşayan birçok kentinde modern bir kent kimliği oluşturmayı hedefleyen imar çalışmaları başlatılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarından 1950'lere kadar kentlerin kimliği modernleşme ve batılılaşmanın etkisiyle farklı mimari dönemlerde şekillenmiştir. Anadolu'da küçük bir kent olan Burdur, o dönemde henüz kentsel kimliğini kazanmamıştır. Çalışmada, yapıldığı döneme tanıklık eden ve yapısal ve işlevsel özelliklerini koruyarak günümüze kadar gelen kamu yapılarından olan Burdur Hükümet Konağı binasının mimarlık alanındaki milli kimliği ortaya konulmuştur. Burdur Hükümet Konağı'nın yapıldığı dönemin mimari özelliklerini yansıtmaları ve tarihin bir parçası olması kent belleği için önemlidir. Detaylı plan ve cephe krokilerinin aktarıldığı çalışmada, yapının diğer Anadolu şehirlerinde yaklaşık aynı dönemde inşa edilen ve benzer özellikler gösteren devlet konakları ile yapısal ilişkisi de karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak kentin hafızasında önemli bir yere sahip olan Burdur Hükümet Konağı'nın mimari özelliklerini ele alan bu çalışma konu ile ilgili literatüre katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Burdur, Hükümet Konağı, Ulusal Mimarlık, Mimari Kimlik

ABSTRACT

After the proclamation of the Republic, construction works were initiated in many cities of Anatolia, which had identity problems, aiming to create a modern urban identity. Burdur, which is a small city in Anatolia, had not yet gained its urban identity at that time. From the first years of the Republic to the 1950s, the identity of cities was shaped in different architectural periods under the influence of modernization and westernization. In the study, the national identity of the Burdur Government Office building, which is one of the public buildings that witnessed the period it was built and has survived to the present day by preserving its structural and functional features, in the field of architecture has been examined. It is important for the city memory that the Burdur Government House reflects the architectural features of the period it was built and is a part of history. In the study, in which detailed plan and façade analyzes are explained, the structural relationship of the building with the government mansions built at about the same time in other Anatolian cities and showing similar features was also compared. As a result, this study, which deals with the architectural features of Burdur Government Office, which has an important place in the city's memory, will contribute to the literature on the subject.

Keywords: Burdur, Government House, National Architecture, Architectural Identity

1. GİRİŞ

Dünya tarihi boyunca başta yaşanan savaşlar, salgınlar, göçler, teknolojik ve sosyal gelişimler olmak üzere çok sayıda yaşamsal dinamik yerleşimlerin gelişiminde etkili olmuştur. Sanayi Devrimi, Fransız Devrimi gibi önemli süreçler birçok ülke ile birlikte Osmanlı Devleti'ni de önemli ölçüde etkilemiştir. Gelişmeye devam eden Batılı devletlerin gerisinde kalan Osmanlı Devleti bazı düzenlemelere gitmek zorunda kalmıştır (Yaldız ve Parlak, 2018). Siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel alanlarda gerçekleştirilen bu düzenlemeler toplumların yaşam biçimini yansıtan mimariyi de önemli ölçüde etkilemiştir. Bu değişim doğrultusunda ve teknolojinin getirdiği yeni malzeme ve teknikler ile yeni mekânlar yaratmak kaçınılmaz olmuştur.

Cumhuriyet'in ilanından sonra yeni bir devlet kurmak ve yeni bir kimlik oluşturma çabası içinde olan Türkiye'de de birtakım planlamalar yapılmış ve uygulamaya koyulmuştur. Başkent Ankara ile başlayan kent planlamaları zaman içerisinde Anadolu'nun küçük kentlerinde de yoğun bir şekilde uygulama sürecine girmiştir. Bu süreçte öncelikle kamuya hizmet verecek olan yönetim, eğitim, endüstri gibi yapıların sonrasında da konut yapılarının inşai faaliyetlerine önem verilmiştir.

Anadolu'nun küçük bir kenti olan Burdur'da da Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte oluşan yeni bakış açısı kapsamında imar faaliyetlerine başlanılmıştır. Cumhuriyet'in erken dönemlerinde planlı bir gelişmenin sağlanamadığı Burdur'da imar çalışmaları, 1930 yılından sonra belli bir program çerçevesinde hız kazanmıştır. Program dahilinde 1934-1938 yılları arasında; Cumhuriyet Meydanı ve tren istasyonuna uzanan bir cadde düzenlemesi ile halkevi, parklar, hastane inşaatı ve Gazi Caddesi'nin düzenlenmesi yapılmıştır. 1942 yılında başlatılan ikinci program sürecinde ise Ortaokul binası ve Hükümet Konağı binaları inşa edilmiştir (Çetin, 2012).

Burdur kent merkezinde yer alan ve 1949 yılında inşa edilen Hükümet Konağı, Cumhuriyet Dönemi'nin kentte yer alan ilk mimari örneklerinden biridir. Bina, birtakım mimari özellikleri değerlendirildiğinde II. Ulusal Mimarlık Dönemi yapılarına dahil edilmektedir. Yeni yönetimin vitrininin önemli bir unsuru olarak planlanan yapı; tipolojik olarak edindiği yer, planlamada diğer önemli yapılanmalarla olan ilişkisi, fiziksel konumu, plan ve cephe kurgusu özellikleri kapsamında nitelikli bir yapı olup, Antalya Kültür Ve

Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 10.03.2015 tarihli 3563 sayılı karar ile tescillenmiştir.

Söz konusu çalışmanın amacı, bir Cumhuriyet Dönemi yapısı olan, döneminin mimari özelliklerini yansıtan, günümüze kadar büyük ölçüde yapısal anlamda korunmuş, aynı zamanda da özgün işlevi ile günümüze kadar ulaşmış olan Burdur Hükümet Konağı Binası'nın ulusal kimlik arayışında ele alınmasıdır. Yapının korunması ve yaşatılması kent tarihinin sürekliliği açısından önem taşımaktadır.

2. CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA MİMARLIK ANLAYIŞI

Cumhuriyet'in ilan edildiği ilk yıllarda görülen mimarlık anlayışı, 1900-1930 yıllarında süren "Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi" ve 1930-1950 yıllarında süren "İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi" olmak üzere iki dönemde ele alınmıştır. 19. yüzyılda dünyayı etkileyen önemli devrimler sonucunda Osmanlı Devleti'nde batılılaşma hareketlerinin hızlanması ilk olarak kentlerin fiziksel kurgusundaki değişime yönelik olmuştur. 1908 yılında II. Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle birlikte kentsel faaliyetler hız kazanmış, hükümet konağı, belediye, gar binaları ve PTT gibi idari yapılar inşa edilmeye başlamıştır (Lewis, 1984). Bu gelişmeler Osmanlı'nın son dönemlerinden Cumhuriyet'in ilanına kadar devam etmiştir. Tam da bu dönemde ortaya çıkan Birinci Ulusal Mimarlık Akımı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında da etkisini sürdürmeye devam etmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşu ile birlikte ülkede siyasal, ekonomik, kültürel ve toplumsal değişimler yaşanmıştır. Bu süreçten etkilenen mimarlık anlayışı, geçmişe ait eserler ile yeni mimari anlayışın harmanlanmış haliyle ulusal bilinci etkilemiştir. Mimarideki değişim ile ülkedeki bazı mimarlar ulusal akıma bağlı kalsa da bazıları uluslararası mimari anlayışı benimsemeye başlamıştır (Sözen, 1984).

Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nde, özellikle 19. Yüzyılda yoğun hissedilen batı etkisinden uzaklaşılarak, geleneksel mimariye bir yönelme olmuştur. Bu dönem yapılaşmalarında devlet desteği oldukça fazladır (Büyük Larousse, 1992). Dönemin mimari tasarım anlayışında, Selçuklu ve Osmanlı Devletlerinin mimari üsluplarından izler görülmektedir. Özellikle dini yapılarından esinlenen kemer, kubbe, cumba vb. mimari elemanların kullanımları ile karşılaşılrken, batılı devletlerin ise çağdaş yapım tekniklerinden esinlenilmiştir (Aktemur ve Aslan, 2006).

Birinci Ulusal Mimarlık Döneminde inşa edilen yapıların çoğunda, çağdaş malzeme ve yapım teknikleri kullanılmıştır. Binaların tasarımlarında ana girişlerin, cadde, meydan gibi geniş alanlara yönlendirilen cephelerden sağlanmasına özen gösterilmiştir. Bezeme programlarının oldukça yoğun kullanıldığı girişler dikkat çekmektedir (Aktemur ve Aslan, 2006). Plan şemaları simetriye uygun oluşturulurken, cepheler Selçuklu ve Osmanlı mimarisinin etkisinde eskiye bağlı tasarlanmıştır (Batur, 1998). Bu dönemde inşa edilen yapıların neredeyse hepsi Birinci Ulusal Mimarlık Akımı'nın mimari anlayışını yansıtmaktadır. İşlevselliğin ön plana çıktığı yapılarda iç mekanlar daha sade, cepheler ise abartılı yapılmıştır. Dönemin kamu yapıları yeni devletin ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkan bankalar, eğitim binaları, meclis binası, teşkilat binaları, adliye, müze ve PTT yapılarıdır (Yaldız ve Parlak, 2018).

Akıma öncülük eden mimarların başında Mimar Kemalettin ve Mimar Vedat Tek gelmektedir. Ayrıca, Hikmet Koyunoğlu, Muzaffer Bey, Ali Talat, Hasip Bey, Ahmet Kanal, Seyfi Arıkan, Ernst Arnold Egli, Givlio Mongeri, Clemens Holzmeister, Bruno Taut, Paul Bonatz, Martin Elsaesser, Hermann Jansen gibi isimler de dönemin önemli mimarları arasında yer almaktadır (Sözen, 1984). Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi, Cumhuriyet'in ilanı ile etkisini artırmış ve Cumhuriyet'in ilk on yılına etki etmiştir. Ancak, Cumhuriyet'in öncelik verdiği çağdaşlaşma politikasıyla birlikte son bulmuştur (Bozdoğan, 2002). Bu duruma Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun kabul edilmesi ve ülkeye yurtdışından gelen mimarların modern örnekler vermesi de etki etmiştir. Yeni mimari adımların atılması bu akımın etkisini kaybetmesine neden olmuştur (Öktem, 2004).

Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nin ardından başlayan ve 1950'li yıllara kadar etkili olan bir diğer akımın etkili olduğu süreç ise İkinci Ulusal Mimarlık Dönemidir. Bu akım da Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'ndeki düşünceyle aynı doğrultuda, özgün bir kimlik oluşturma çabasına giren bir mimarlık anlayışını benimsemiştir (Bozdoğan, 2002). Bu amaçla ortaya çıkan döneme ait yapılarda cephe kaplamalarında çoğunlukla yapay ya da doğal taş malzemeler vurgulanmıştır. Ahşap çatılardan uzanan geniş saçakların yer aldığı ve özellikle kamuya hizmet veren yapılarda, devletin gücü yansıtılmaya çalışılmıştır (Aslanoğlu, 2010).

İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nde yapıların, inşa edileceği bölgenin iklim şartlarına uygun malzeme ve teknikler ile geleneksel mimariyi yansıtacak özelliklerde yapılması

istenmiştir. Yerel tasarımlarla ve biçimsel bir yaklaşımla projeler üretilmesi tercih edilmiştir. Bu durum ülkeye gelen yabancı mimarlar tarafından bakıldığında rahatsız edici bir düşünce olmuştur. Ayrıca, yerel malzeme ve iş gücünün kullanılması ile milli bir mimari yaratılması çabasında devlet müdahalesinin de ne denli gerekli olduğu da vurgulanmıştır. Döneme ait örneklerle bakıldığında şekilci ve anıtsal detaylar dikkat çekmektedir. Bu döneme eser veren ve akıma da öncülük eden mimarlar Sedat Hakkı Eldem, Emin Onat gibi isimlerdir (Sözen, 1984). Akımın öncülüğünde inşa edilen eserlerde, süslemeye çok fazla yer verilmeden daha sade tarzda tasarımlar olduğu görülmektedir. Simetrinin ağır bastığı, taş malzemenin çokça tercih edildiği, geniş saçakların kullanıldığı anıtsal yapıların öne çıktığı bir mimari etki izlenmektedir (Hasol, 2017).

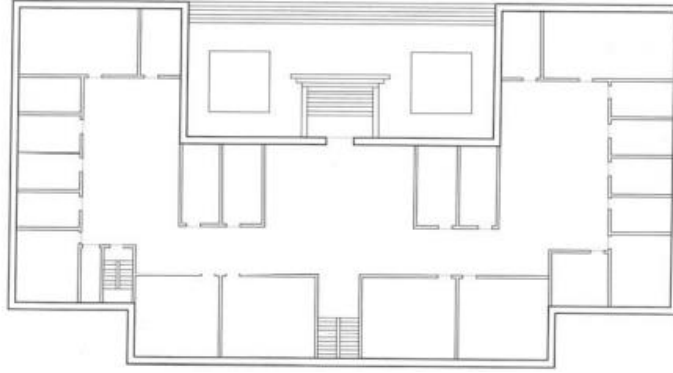
3. ÜLKE GENELİNDE YAPI İLE YAKIN DÖNEMDE İNŞA EDİLMİŞ BENZER HÜKÜMET KONAĞI YAPILARI

Cumhuriyet'in ilk yıllarında modern bir toplumsal kimlik oluşturma çabası içinde öncelikle yönetime yönelik yeni adımlar atılmıştır. Bu hamleler ile kamuya hizmet edecek idari birimlerin yapımına başlanmış ve Anadolu'nun birçok kentinde Hükümet Konağı binaları inşa edilmiştir. Bu değerli yapılardan, yapıldıkları dönemlerin özelliklerini yansıtan ve Burdur Hükümet Konağı ile benzer özellikleri bulunanlara; Isparta Hükümet Konağı, Gaziantep Hükümet Konağı ve Amasya Hükümet Konağı binaları örnek verilebilir.

1938-1940 yıllarında inşa edilen Isparta Hükümet Konağı U şeklindeki plan şemasıyla simetrik formda tasarlanmıştır. Yığma özellikteki binanın dış cephesinde yöreye ait bir malzeme olan "kövke taşı" kullanılmıştır. Binanın üstüne oturtulan ahşap kırma çatı geniş saçaklıdır (Çelebi, 2011). Bodrum katı ile birlikte toplamda dört kattan oluşan yapının cephelerinin oldukça yalın ve genel olarak döneminin özelliklerini taşıdığı söylenebilir. Binaya giriş sekiz adet basamakla sağlanmakta ve buradan büyük bir hol açılmaktadır. Girişin tam karşısında ve girişten doğu ve batı yönlerinde uzanan koridorların sonlarında olmak üzere üç adet düşey sirkülasyon vardır. İç mekanın mimari öğeleri de oldukça yalındır. Dış cepheye, eşit büyüklükteki pencerelerin söveleri dışa doğru uzatılarak hareket kazandırılmıştır. Binanın üzerinde, saçakları dışa doğru uzanan kiremit örtülü ahşap çatı bulunmaktadır (Anonim, 2013).

Şekil 1. Isparta Hükümet Konağı (Çelebi, 2011)

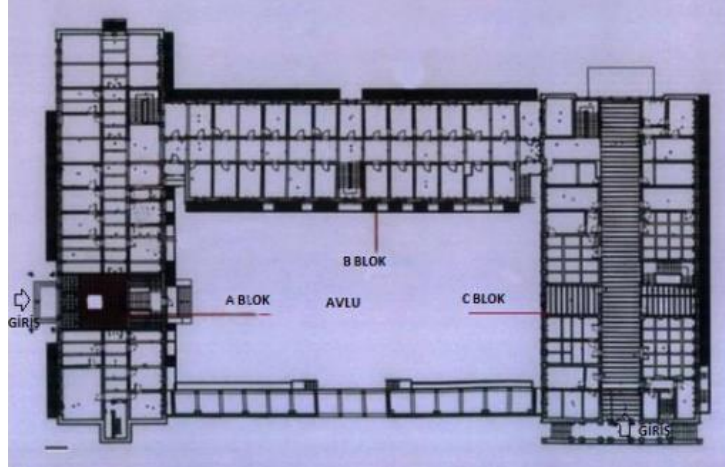
Şekil 2. Isparta Hükümet Konağı zemin kat plan şeması (Çelebi, 2011)

1955-1959 yıllarında inşa edilen Gaziantep Hükümet Konağı, ortasında bir Atatürk heykelinin bulunduğu Maarif Meydanı'na açılmaktadır. Bodrum kat ile birlikte toplamda dört kattan oluşan yapı, dikdörtgen formda ve U şeklinde inşa edilmiştir. Arazide kot farkı bulunduğu için binanın cephelerinde kat sayıları farklı algılanmaktadır. Üç farklı kütlelerin birleşimi şeklinde görünen avlulu yapının üç cephesinden de binaya giriş mevcuttur. Yapının plan düzeni bu üç farklı kütlede de aynıdır. Plan şeması ortada bulunan bir koridor ve bu koridora açılan mekanlar şeklindedir. Bu üç kütlelerin birbirine bağlandığı noktalarda ve ortada kalan kütlelerin de tam ortasında düşey sirkülasyonu sağlayan merdivenler bulunmaktadır. İç mekan, yapı malzemelerinde çok fazla çeşitlilik bulunmamakla birlikte genel olarak yalındır.

Şekil 3. Gaziantep Hükümet Konağı (<https://www.localguidesconnect.com/t5/General-Discussion/Tarihi-Gaziantep-H%C3%BCK%C3%BCmet-Kona%C4%9F%C4%B1-ve-Adliyesi/td-p/2504436>)

Yapının avluya giriş kısmında kolonadlı, yarı açık, betonarme örtülü 2 adet mekan bulunmaktadır. Bu tasarım yapıya, anıtsal bir görünüm kazandırılmıştır. Binanın girişinde de bulunan kolonlar, devlet otoritesi hissiyatının yansıtılması çabası ile kullanılmıştır. Binanın hemen her cephesinde pencerelerde düzenli tekrar mevcuttur. Pencere yükseklikleri birinci katta zemin kattakilere oranla daha büyüktür. Cephelerde hareket oluşturma çabasıyla pencere söveleri dışa doğru uzatılmıştır. Benzer amaçla bazı cephelerde ise Fransız balkonların varlığı görülmektedir. Bina üzerine oturtulan ahşap çatı, ortadaki kütlede hemen hemen bina hizasında kalırken, diğer kütlelerde geniş saçaklarla uzanmaktadır. Bu saçakların altında şerit şeklinde kabartmalar ve tam köşelerde başak figürleri yer alsa da cephe genel anlamda oldukça yalındır. Ayrıca, dış cephelerde yöreye özgü doğal taş malzeme kullanılmıştır (Sacır, 2018). Günümüzde, Kültür ve Sanat Merkezi kullanılan tarihi Gaziantep Hükümet Konağı binası hem plan şemasıyla hem cephe detaylarıyla inşa edildiği İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nin özelliklerini taşımaktadır.

Şekil 4. Gaziantep Hükümet Konağı zemin kat plan şeması (Sacır, 2018)

1865 yılında inşa edilen Amasya Hükümet Konağı 1949 yılında çıkan bir yangında büyük hasar görmüş ve aynı yere 1949 yılında tekrar bir Hükümet Konağı inşa edilmiştir. Yapının plan şeması dikdörtgen formda olup, yapı bodrum kat üzerine zemin kat ile birlikte toplamda iki kattan oluşmaktadır. Binaya giriş tam orta aksta bulunan üçlü giriş şeklindeki kapıdan sağlanmaktadır. Binanın dış cephe hizasından geriye doğru çekilen giriş bölümü içeride büyük bir orta hole açılmaktadır. Bu holde bulunan ve giriş bölümünün tam karşısına rastlayan çift kollu merdiven ile düşey sirkülasyon sağlanmaktadır. Her iki katta da ortada bir hol ve bu hole bağlanan uzun koridorlar bulunmaktadır. Bu uzun koridorlardan her iki yöne açılan mekanlar yer almaktadır.

Şekil 5. Amasya Hükümet Konağı zemin kat plan şeması (Yazıcı, 2010)

Binanın dış cephesi sarı kesme taş malzemeden yapılmıştır. Bina üzerine oturtulan ahşap kırma çatı Marsilya tipi kiremit ile örtülüdür. Binanın tüm cephelerinde tekrar eden dikdörtgen şeklindeki pencerelerin sayısı oldukça fazladır. Bodrum katta ise tüm cepheler boyunca silme dolandırılmıştır. Arka cephede düşey sirkülasyonun sağlandığı merdivenin

de bulunduğu orta aks cephe hattından öne doğru çıkmaktadır. Bu cephe ise yatayda üç adet olan ve dört sıra şeklinde vurgulanan pencere düzeniyle öne çıkmaktadır. Amasya Hükümet Konağı 1992 tarihinde tescillenmiş olup, günümüzde Valilik Binası olarak kullanılmaktadır (Yazıcı, 2010). Yapı genel olarak değerlendirildiğinde, plan şeması ve cephe detaylarıyla yalın bir mimari uslubu olduğu görülür. Plan kurgusu, simetrik formu, geniş saçakları, tekrar eden pencere düzeni, abartıdan uzak cephesi ve kullanılan yapı malzemeleriyle İkinci Ulusal Mimarlık Akımı'nın etkilerini yansıtmaktadır.

Şekil 6. Amasya Hükümet Konağı (Yazıcı, 2010)

4. BURDUR HÜKÜMET KONAĞI BİNASI MİMARİSİ

Burdur kent merkezinde 1300'lü yıllarda inşa edilen ve yerleşimin bir tepe noktasında bulunan Ulu Cami, etrafındaki diğer tarihi yapıları ile birlikte Burdur'un kent merkezini oluşturarak gelişimine devam etmiştir. Kentte 1914 yılında büyük bir deprem yaşanmış ve Ulu Cami başta olmak üzere günümüzde kentsel sit alanı olarak belirlenmiş Ulu Caminin çevresinde bulunan birçok yapı yıkılmıştır. Bunun üzerine halk kentini yeniden inşa etmek için imar çalışmalarına başlamıştır. Ancak yeniden imarlaşma faaliyetleri Birinci Dünya Savaşı sürecine rastladığı için oldukça yavaş ve geç gerçekleştirilebilmiştir (Özyıldırım, 2015). Bu çalışmalar Cumhuriyet ilan edilene kadar devam etmiştir. 1924 yılında ise kent yeniden bir felakete uğramış ve kentte büyük bir yangın çıkmıştır. Bu yangınla kentte Ulu Cami'nin bulunduğu ve ticari bölgesi de olan alanda birçok yapı yanmıştır. Bunun üzerine halk, yaklaşık bir yıl gibi bir süre içerisinde yeniden yoğun bir imarlaşma çabasına girmiştir. Ticari bölgede yapılan betonarme ve kagir nitelikteki yeni

dükkanlar ile kentin geri kalanında yapılan geniş caddeler ve modern binalar inşa etme çalışmaları bugüne kadarki en kapsamlı imar faaliyetlerini oluşturmaktadır (Çetin, 2012).

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte hız kazanan kent planlamalarında önemli bir politika haline gelen demiryolları ülkenin birçok kentinde inşa edilmeye başlamıştır. Demiryolu, 1934 yılında başlayan inşaatın 1936 yılında tamamlanması ile Burdur'a da ulaşmıştır (Ortak, 2008). Kente trenin gelmesi ve bir gar binasının inşa edilmesiyle buna bağlı bir İstasyon Caddesi ve caddenin ulaştığı bir Cumhuriyet Meydanı oluşturma planları hız kazanmıştır. Bu düzenlemeler, 1947 yılında Doçent Yüksek Mimar Kemal Ahmet Aru tarafından hazırlanan ve kentin ilk imar planı olma özelliğine sahip plan doğrultusunda şekil almıştır. Aru bu planda, Ulu Cami'nin bulunduğu tarihi bölgeye erişimin zor olduğunu ve bu nedenle Cumhuriyet Meydanı'nın kent merkezi olması gerektiğini önermiştir. Ayrıca, meydan ve gar binası arasında kalan İstasyon Caddesi ile dik kesişen ve günümüzde de Gazi Caddesi olarak bilinen caddenin tasarımı da Aru'ya aittir (Özyıldırım, 2015).

Geneli 1936 yılında inşa edilen ve Cumhuriyet Meydanı çevresinde yer alan yapılar, iki katlı ve yığma yapı olarak geleneksel mimariye uygun yapılmıştır. Meydanın doğu cephesinde bulunan iki katlı yapılar, bina girişi ortadan olacak şekilde simetrik formda inşa edilmiştir. Cumbalı/çıkmalı konutların üzerinde ahşap kırma çatı oturtulmuştur. Meydanın batısında Gazi İlkokulu, kuzeydoğusunda, Hükümet Binası ve güneyinde bir Halkevi Binası bulunmaktadır. O dönemde yapılan konutlar ve okul ile aynı özellikler taşıyan Hükümet binası da simetrik formda ve ortadan girişli olarak biçimlenmiştir. Ayrıca, binanın üst katında zeminden kolonlarla desteklenen bir cumba bulunmaktadır (Özyıldırım, 2013).

Şekil 7. Burdur Kenti ilk hükümet konağı (Burdur Belediyesi Arşivi)

Burdur kentine ait eski fotoğraflardan anlaşıldığı üzere 1930'lu yıllarda mevcut olan Hükümet Konağı binası, günümüzde Valilik binasının bulunduğu parsel üzerinde, binanın arka bahçesinde konumlanmıştır. Daha sonraki yıllarda yine eski fotoğraflardan edinilen bilgiye göre, eski Hükümet Konağı binasının giriş cephesinde Hükümet Konağı'na ilave bir inşaat başlamıştır (Şekil 7). 1949 yılında inşaatının tamamlandığı bilinen bu bina, geçmişte Hükümet Konağı günümüzde ise Valilik binası olarak kullanılan binadır (Şekil 8). Bu doğrultuda, kentin ilk Hükümet Konağı binasının daha sonraki yıllarda, yapılan değişiklikler ve ilaveler ile yakın bir zamana kadar Adliye binası olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Bu bina da 2016 yılında yıkılmıştır. Ayrıca 1950'li yıllara ait fotoğraflar incelendiğinde, Valilik binasının bulunduğu parsel üzerinde bir de cezaevi binası bulunduğu görülmektedir. Bu bina da daha sonraki yıllarda yıkılmıştır. Günümüzde binanın yıkıldığı yerde tek katlı ek bir yapı bulunmaktadır (Şekil 9).

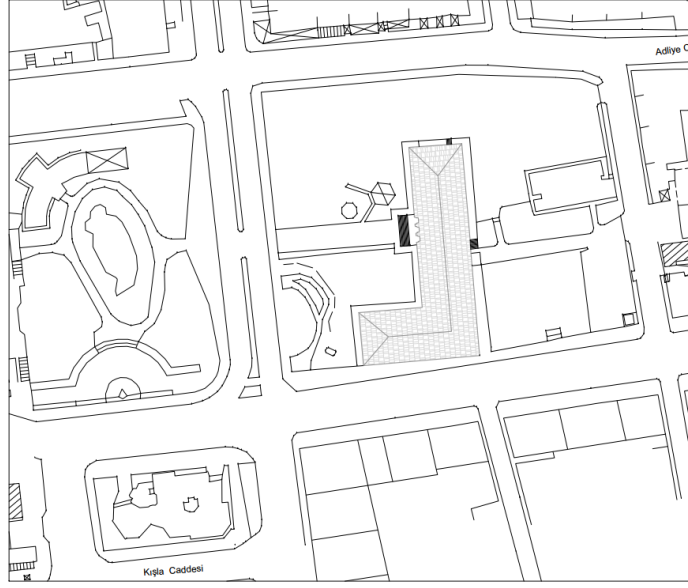

Şekil 8. Burdur valilik binası hava görüntüsü (Burdur Belediyesi Arşivi)

Şekil 9. 1953 yılına ait burdur ili hava görüntüsü (Osman KOÇİBAY Arşivi)

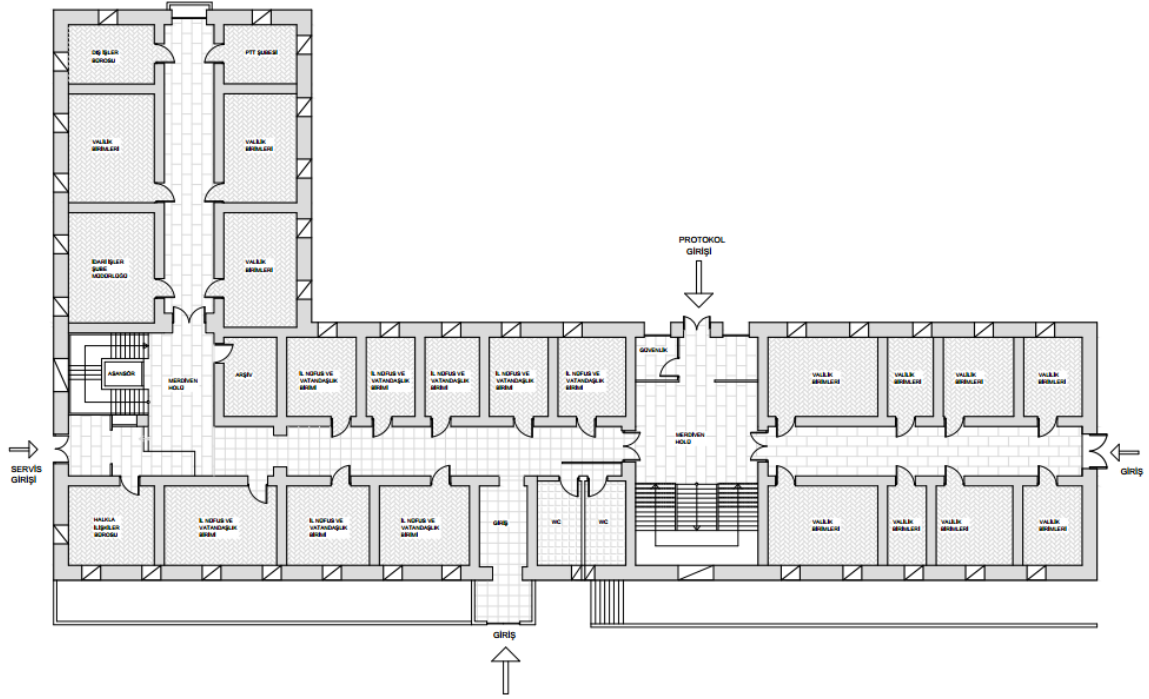
Kent planlamaları ile yeni devletin ihtiyaçları doğrultusunda Cumhuriyet Meydanı ile bütünleşik, İstasyon ve Gazi Caddeleri'nin tam kesişiminde bulunan alana inşa edilen Hükümet Konağı, meydan ve çevresinde inşa edildiği dönemden kalan ve günümüzde de kullanılan tek kamu yapısıdır (Şekil 10).

Şekil 10. Vaziyet planı (Çisem Kalkan çizim arşivi)

4.1. Mekansal Organizasyon

Burdur Valilik binası ile ilgili yapılan literatür çalışmalarında binanın özgün plan şemasına ulaşılammıştır. Yapı, farklı ölçeklerde onlarca tadilat geçirmiş olsa da, eski kullanıcılar olan personellerinden edinilen bilgilere göre hol ve mekan bağlantılarının aynı olduğu ancak, mekanların kendi içinde bölündüğü bilinmektedir. Ayrıca, özgün hali büyük ölçüde korunan bodrum kattaki plan şemasının zemin ve birinci katlarda da benzer özellik gösterdiği düşünülmektedir (Şekil 11).

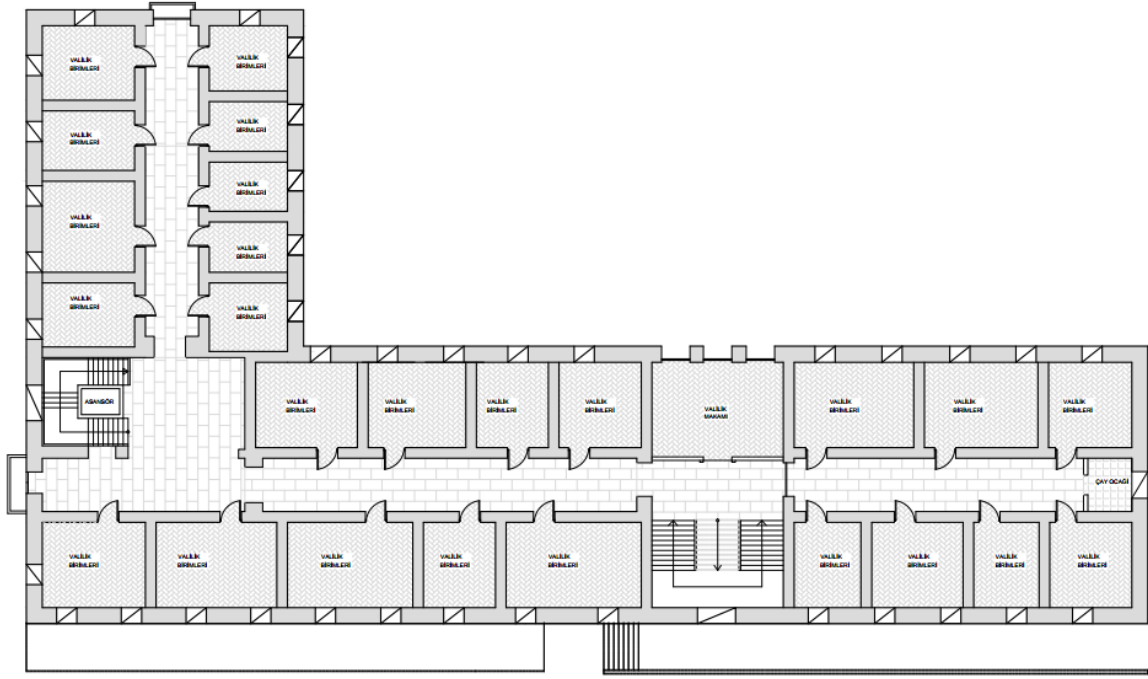

Şekil 11. Rölöve zemin kat planı (Çisem Kalkan çizim arşivi)

Burdur Valilik binası, toplam 8.628,17 m² alana sahip parsel üzerinde 1.279,51 m² alana oturmaktadır. Bina toplam 3.838,53 m² inşaat alanına sahiptir. Özgün yapı bodrum, zemin ve birinci kat olmak üzere toplam üç katlıdır. Zemin katın hemen hemen orta noktasına denk gelen ve halkın yoğun olarak kullandığı bir giriş holü bulunmaktadır. Yapıya girişin sağlandığı bu bölümde ilk yapıldığı dönemden daha sonraki zamanlarda eklenen betonarme sistemde inşa edilen bir rüzgarlık bölümü yer almaktadır. Girişin sol tarafı İl Nüfus ve Vatandaşlık Kurumuna hizmet veren idari birimler ve ıslak hacimlerinden oluşmaktadır. Bu bölüm tam ortadan dış cepheye uzanan bir hol ve sağ ve sol olmak üzere iki yöne açılan mekanlar şeklindedir. Tüm mekanlarda kapılar dışa doğru açılmaktadır. Holün dış mekanla buluştuğu noktada Gazi Caddesi'ne açılan bir giriş kapısı daha vardır. Bu kapı günümüzde daha çok servis amaçlı kullanılmaktadır. Ayrıca, bu bölümden hem bodrum hem birinci kata ulaşan ve düşey sirkülasyonun sağladığı üç kollu ortasında asansör bulunan bir merdiven vardır. Merdiven holünden dış mekana doğru uzanan hol, günümüzde cam bir kapı ile bölünmüştür. Burada da hol ortadadır ve sağ ve sol olmak üzere iki tarafa da açılan mekanlar yer almaktadır. Holün sonunda batı cephesine bakan bir balkon vardır ki yatay sirkülasyon alanları buradan ışık almaktadır. Bu bölüm mekanları Valilik birimleri için hizmet vermektedir (Şekil 12).

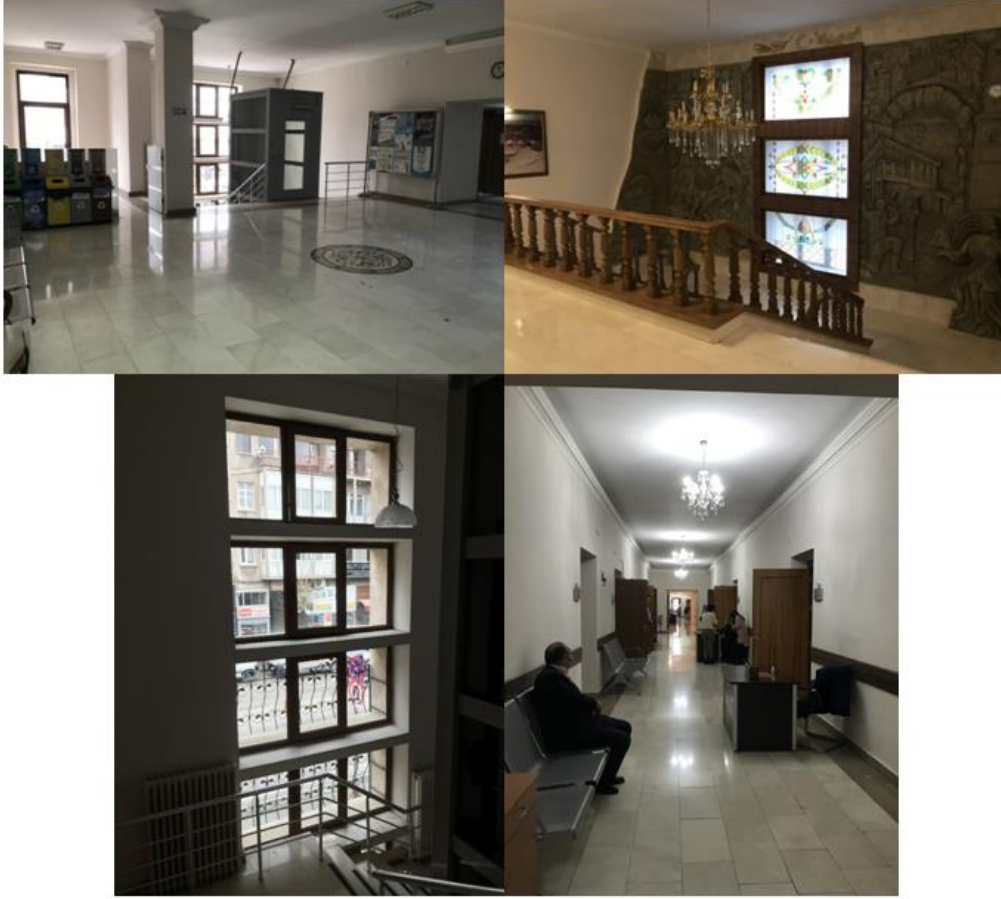
Şekil 12. Yapının zemin kat fotoğrafları (Çisem Kalkan fotoğraf arşivi)

Giriş bölümünün sağ tarafından büyük bir kapı ile Valilik birimlerinin olduğu diğer bölüme geçilmektedir. Birbirine simetrik açılan iki büyük kapının arasında kalan bölümde düşey sirkülasyonun sağlandığı bir merdiven ve bu merdivenin tam karşısında bulunan bir makam girişi yer almaktadır. Özgün boyutlarının ve şeklinin korunduğu ancak, malzemenin yenilendiği merdiven üç kolludur. Makam girişinde tam ortada büyük bir kapı ile kapının sağında ve solunda kapı ile aynı büyüklükte pencereler bulunmaktadır. Bu bölümden diğer büyük kapı ile valilik birimlerine geçilmektedir. Burada da tam ortadan dış cepheye kadar uzanan bir hol ile holden sağ ve sola doğru açılan mekan şeması devam etmektedir. Holün dış mekanla buluştuğu noktada bir giriş kapısı daha yer almaktadır. Bahçeye açılan bu kapı günümüzde neredeyse hiç kullanılmamaktadır (Şekil 13).

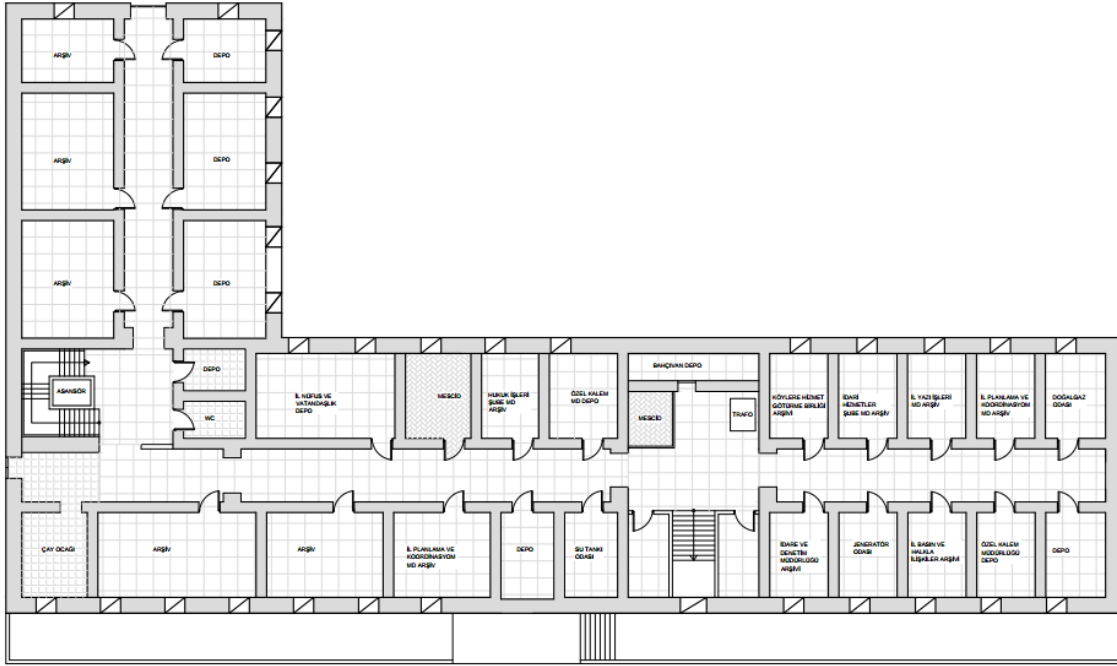
Şekil 13. Rölöve birinci kat planı (Çisem Kalkan çizim arşivi)

Yapının birinci kat planı, zemin kat planıyla nerdeyse aynı özelliktedir. Bu katta da kütlenin tam ortasında iki tarafa uzanan holler ve bu hollerden sağa ve sola açılan mekanlar yer almaktadır. Birinci kat hollerinin dış cephe ile buluştuğu güney ve batı cephelerinde birer adet balkon vardır. Ayrıca, zemin katta makam girişinin bulunduğu bölüme bu katta vali makamı olarak yer verilmiştir. Bu katta da tüm kapılar aynı büyüklüktedir ve hole bakacak şekilde dışa doğru açılmaktadır (Şekil 14).

Şekil 14. Yapının birinci kat fotoğrafları (Çisem Kalkan fotoğraf arşivi)

Yapının bodrum katı özgünlüğü büyük ölçüde korunmuş tek katıdır (Şekil 15). Bu katta L formdaki kütlenin ortasından geçen yine L formunda hol bulunmaktadır. Bu holün iki yanına sıralanan odalar yer almaktadır. Mekanların genelinde kapılar aynı boyuttadır ve dışa doğru açılmaktadır. Bazı mekanlarda ise çift taraflı açılır-kapanır kapı ve pencereler özgün haliyle kalmıştır. Bodrum katta valilik makamına ulaşan büyük merdivenin iki kolu tuğla ile örülerek kapatılmıştır. Yapının mevcut halinde bu merdivenden bodrum kata ulaşamamaktadır. Ayrıca, merdivenin bu katta kalan kısmının korkulukları da özgün haliyle günümüze ulaşmıştır.

Şekil 15. Rölöve bodrum kat plan krokisi (Çisem Kalkan çizim arşivi)

Günümüzde merdiven hollerinde kullanılan plastik esaslı malzemeden inşa edilmiş ek mekanlar mevcuttur. Bu ekler çay ocağı ve mescid işlevi ile kullanılmaktadır. Diğer mekanları ise idari birimlerin depoları, arşivler ve ıslak hacimler oluşturmaktadır. Tüm bu mekanların zemin döşemeleri değiştirilmiştir. Islak hacimlere seramik kaplama uygulanırken, mescid mekanlarında laminant parke kaplaması tercih edilmiştir. Geriye kalan tüm alanlarda zemin döşemesi özgün olduğu düşünülen dökme mozaik kaplamalıdır. Tüm katlarda duvarlar oldukça kalındır. Yapının geçirdiği tadilatlarda duvarların tamamında sıva üzerine boya imalatı yapılmıştır (Şekil 16).

Şekil 16. Yapının bodrum kat fotoğrafları (Çisem Kalkan fotoğraf arşivi)

4.2. Cepheler

Yapının bulunduğu parselin bahçe yönü olan doğu cephesi, halkın kullandığı girişin bulunduğu cephedir. Geç dönemde yapıya eklenen üçgen çatılı bir rüzgarlık alanından binaya girilmektedir. Bu girişin özgün olup olmadığı bilinmemektedir. Giriş bölümünün her iki tarafına dikdörtgen formda pencereler mevcuttur. Bu pencereler bodrum zemin ve birinci katlarda aynı tekrarlarla devam etmektedir. Zemin ve birinci katta bulunan pencereler üç bölmeli olup çift kanatlı, bodrum kattakiler ise iki bölmelidir. Pencerelerin etrafında özgün olmayan söveler mevcuttur. Bodrum ve zemin kat pencerelerinde demir parmaklıklar kullanılmıştır. Ayrıca, giriş bölümünün sağ yanında, zeminden birinci kata uzanan, düşeyde üç sıralı farklı bir pencere tipi yer almaktadır. Bu pencere içeride merdiven holünü aydınlatmaktadır (Şekil 17).

Şekil 17. Rölöve doğu cephesi (Çisem Kalkan çizim arşivi)

Malzeme kaplamasının özgün haliyle bırakıldığı bodrum kat, tüm cephelerde aynı şekilde devam etmektedir. Diğer katların cephelerinde ise geç dönem onarımlarından traverten kaplama yapılmıştır. Parseldeki kot farkından dolayı Gazi Caddesi yönünden tam bir bodrum kat algılanamamakta, ışık sağlayacak büyüklükte pencere açıklıkları bulunmaktadır. (Şekil 18).

Şekil 18. Yapının doğu cephesi fotoğrafları (Çisem Kalkan fotoğraf arşivi)

Binanın kuzey cephesi en dar cephesidir (Şekil 19). Bu cephede merdivenle çıkılan bir giriş kapısı daha bulunmaktadır. Giriş kapısına demir korkuluklu geniş basamaklardan ulaşılmaktadır. Günümüzde kullanılmayan bu kapının söveleri özgün malzeme ve formunu koruyabilmiştir. Özgün halini koruyabilen bodrum kat dışında tüm cephe traverten ile kaplıdır (Şekil 20). Gazi Caddesi'nin uzun süreli kullanıcıları ile görüşüldüğünde bu cadde yönünde olan cephedeki özgün kaplama taşlarının bezemeli/işlemeli olduğu bilgisi edinilmiştir.

Şekil 19. Kuzey Cephesi Krokisi (Çisem Kalkan çizim arşivi)

Şekil 20. Kuzey Cephesi Fotoğrafı (Çisem Kalkan fotoğraf arşivi)

Yapının İstasyon Caddesi yönündeki batı cephesi, anıtsal girişin bulunduğu en görkemli cephe (Şekil 21). Binaya giriş, parsel yatay olarak konumlanan kütlenin tam ortasından sağlanmaktadır. Bu alana parsel sınırından geniş bir yol uzanmaktadır. Geniş basamaklarla ulaşılan giriş bölümünde dört adet kolon bulunmaktadır. Yapının özgün malzemesi olan kesme taştan yapılmış bu kolonlar girişi üçe bölmektedir. Bu bölümlerin ortasında binaya girişin sağlandığı büyük bir kapı, diğer iki bölümde ise kapıyla aynı boyut ve özelliklerde pencereler yer almaktadır. Birinci katta ise üç bölümde de Valilik Makamı'nı aydınlatan demir korkuluk ile çevrili Fransız balkonlar vardır. Anıtsal giriş alanında cephe ve zemin döşemesinin özgün hali korunmuştur.

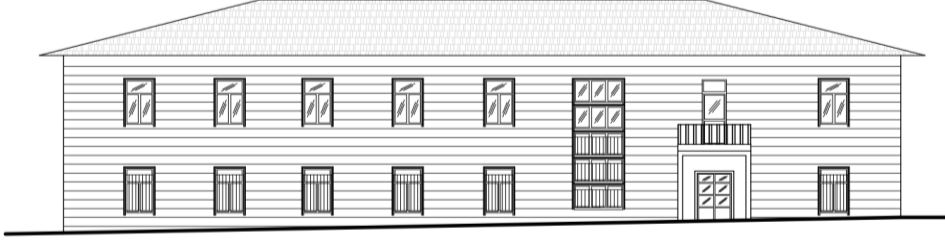
Şekil 21. Batı cephesi krokisi (Çisem Kalkan çizim arşivi)

Yapı girişinin sağında ve solunda, diğer cephelerde ki pencere dizilimi devam etmiştir. Burada da bodrum ve zemin katlardaki pencerelerde demir korkuluklar bulunmaktadır. Bodrum kattaki pencerelerde söve yoktur. Bu pencerelerde bulunan kesme taştan yapılan özgün denizlikler oldukça geniştir. Bodrum kat özgünlüğünü korurken diğer katlar traverten ile kaplıdır. Ayrıca, kuzey cepheye bakan dar bir kütle daha uzanmaktadır. Bu kütlenin bahçe yönünde pencere dizilimi ve formu diğer cephelerle aynı şekilde tekrar etmektedir. Caddeye bakan dar cephede ise tam ortada zemin ve birinci kat boyunca devam eden pencere-kapı ile bu pencerenin sağında ve solunda, zemin ve birinci katta bulunan birer adet pencere bulunmaktadır. Demir korkuluklu balkona çıkılan bu pencere ve kapıların etrafında özgün form ve malzemesi günümüze kadar ulaşmıştır (Şekil 22).

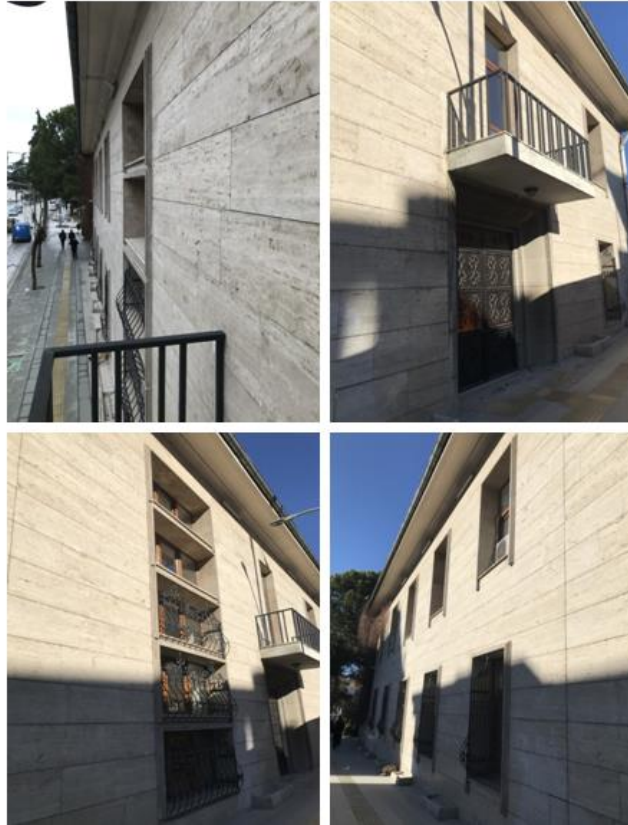
Şekil 22. Batı cephesi fotoğrafları (Çisem Kalkan fotoğraf arşivi)

Yapının Gazi Caddesi'ne bakan güney cephesinde kot farkından dolayı bir eğim bulunmaktadır. Bu cephede bodrum kat gömülü olduğu için görülmemektedir. Dikdörtgen formdaki pencereler zemin ve birinci kat boyunca bir düzen halinde tekrar etmiştir (Şekil 23).

Şekil 23. Güney cephesi krokisi (Çisem Kalkan çizim arşivi)

Binaya bir giriş kapısı da bu cephede yer almaktadır. Günümüzde genelde servis amaçlı kullanılan kapının sövesi özgün form ve malzemesi korunmuştur. Giriş bölümünün hemen üstünde demir korkuluklarla çevrili küçük bir balkon bulunmaktadır. Balkon, giriş işlevi için bir saçak görevi de üstlenmektedir. Bu bölümün hemen sol tarafında zeminden birinci kata uzanan üç camlı ve düşeyde beş sıra olmak üzere bir pencere bulunmaktadır. İlk üç sırası demir korkuluklu bu pencere, diğer merdiven holünü aydınlatmaktadır. Ayrıca, zemin katta bulunan tüm pencerelerde de demir korkuluklar bulunmaktadır (Şekil 24).

Şekil 24. Güney cephesi fotoğrafları (Çisem Kalkan fotoğraf arşivi)

Valilik binasının günümüze kadar ulaşan halinde özgün olan tek kat bodrum katıdır. Diğer tüm katlar traverten malzeme ile kaplıdır. Ayrıca, anıtsal girişin olduğu bölüm ile diğer

cephelerdeki büyük boyutlu kapı ve pencere söveleri de özgündür. Dikdörtgen formdaki pencereler binanın tüm cephelerinde aynı düzende tekrar etmiştir. Merdiven hollerini ve uzun holleri aydınlatan pencereler de dikdörtgen formdadır ancak, diğer pencerelere oranla oldukça büyüktür. Bodrum ve zemin katlardaki pencerelerde ve balkonlarda bulunan demir korkuluklar özgün değildir. Ayrıca, tüm pencerelerin ahşap doğramaları ve camları tadilat esnasında yenilenmiştir. Binanın üzerinde bulunan ahşap kırma çatı Marsilya kiremit ile örtülüdür. Çatı elemanları tadilat esnasında yenilenmiş olsa da özgün formu korunmuştur. Çatı saçakları oldukça geniş ve sadedir. Binanın güney cephesi hariç tüm cephelerinde klima, havalandırma borusu, kablo gibi tesisat ekleri mevcuttur. Bu ekler cephelerin özgün algısını bozmaktadır.

5. SONUÇLAR

Cumhuriyet'in ilan edildiği dönemden itibaren siyasal, kültürel, ekonomik alanlarda yaşanan değişimler, ulusal bir kimlik yaratma çabasını da beraberinde getirmiştir.

Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nde olduğu gibi, Türkiye'ye özgü bir dil oluşturma çabasıyla ortaya çıkan yeni akım da İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi'ni oluşturmaktadır. Bu dönem, Türk mimarlığı mirasının korunması ve çağdaş mimari ilkelerinin benimsenmesi adına önemlidir. Türk mimarlığına özgün, modern bir kimlik kazandıran akım, anıtsal, simetrik, yerel malzeme ve iş gücünün kullanıldığı, büyük yapıların inşa edildiği bir dönemdir. Bu dönemde inşa edilen yapılarda daha biçimsel bir yaklaşım söz konusudur. Cumhuriyet'in getirdiği yenilikler neticesinde ülkede şekil alan İkinci Ulusal Mimarlık Akımı'nın modernleşme sürecinde ulusal kimliğe katkısı oldukça fazladır. Bu dönemde, yeniliklerin öncelikle yönetime dönük yapılması ve idari yapıların birbirinden ayrılması Hükümet Konağı binalarının inşa edilmesini hızlandırmıştır.

Anadolu'nun birçok kentinde Hükümet Konağı yapıları inşa edilmiş ancak; bunların bazıları özgünlüğünü koruyarak günümüze ulaşabilmiştir. İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nde inşa edilip özgünlüğünü koruyabilmiş Hükümet Konağı yapıları incelendiğinde, hemen hepsinin dönemin özelliklerini yansıttığı görülmektedir. Yaklaşık aynı yıllarda inşa edilen yapılar incelendiğinde, devlet otoritesini hissettiren büyük boyutlarda ve anıtsal girişli, Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden daha uzak sade özellikler taşıdıkları görülmüştür. Bu yapılar mimari özellikleriyle, kullanılan malzeme ve tekniklerle bulunduğu kentlerin kimlik oluşumu adına önemli örneklerdir. Bu döneme ait

özellikler gösteren Burdur Hükümet Konağı binası hem konumu hem mimarisi ile oldukça önemlidir.

Burdur Hükümet Konağı binası, yapısal özelliklerini ve işlevini günümüze kadar koruyarak gelmiştir. Bu özelliklerinin yanı sıra yapının, Cumhuriyet'in stratejileri doğrultusunda planlanan kentin İstasyon Caddesi'nde konumlanması ve Cumhuriyet Meydanı ile bütünleşik tasarlanması, kent kimliğinin oluşma çabasına katkısını göstermektedir. Valilik binası büyük yapısal ölçeği, rasyonelliği, anıtsal girişi ve sütunları, sadeliği ve taş malzemenin kullanılması ile inşa edildiği dönemi ve temsilcisi olduğu 2. Ulusal Mimari Akım'ın özelliklerini yansıtmaktadır. 2015 yılında tescillenen bina, günümüze kadar onlarca tadilat geçirmiş olsa da yapısal özgünlüğünü büyük oranda ve işlevini de aynen korumaktadır.

İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nde inşa edilen Hükümet Konağı örneklerinden de anlaşılan, dönemin kısıtlı imkanlarına rağmen ulusal bir kimlik yaratma çabasında doğru uygulamalar yapıldığıdır. Yapılar konumları ve mimari özellikleriyle, Cumhuriyet'in ilk yıllarında kentlere özgün bir mimari kimlik oluşturulmasına katkıda bulunmuştur. Sonuç olarak, Burdur Valilik binası büyük yapısal ölçeği, rasyonelliği, anıtsal girişi ve sütunları, sadeliği ve taş malzemenin kullanılması ile inşa edildiği dönemi ve temsilcisi olduğu 2. Ulusal Mimari Akım'ın özelliklerini yansıtmaktadır. Yasal olarak tescilli olmasının yanı sıra, yapının geçireceği ileriki dönem onarımlarında, fiziksel önemi ile birlikte taşıdığı kimlik misyonunun da ilgili yönetimler, kurumlar ve kişilerce göz önünde bulundurulması ve özgünlük seviyesinin korunması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Aktemur, A.M., Arslan, M., (2006). I. Ulusal Mimarlık Akımı ve İstanbul Karaköy'deki Örnekleri, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 16, 1-34.

Anonim, 2013. Türkiye Kültür Portalı (Isparta Valiliği), Erişim Tarihi: 21.12.2021.

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/isparta/kulturenvanteri/valilik-binası>

Aslanoğlu, İ., (2010). Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı (1923-1938), Bilge Kültür Sanat, İstanbul.

Batur, A. 1998. 75. Yılda Gelişen Kent ve Mimarlık. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Bozdoğan, S., 2002. Modernizm ve Ulusun İnşası: Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Mimari Kültür, Metis Yayınları, İstanbul, 31-61.

Burdur Belediyesi fotoğraf arşivi.

Büyük Larousse, (1992). Gelişim Yayınları, 4, 1673. İstanbul.

Çelebi, N. (2011). Isparta Kenti Kamu Yapılarının İmaj, Kimlik Ve Anlam Bağlamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, FBE Çetin, S., (2012). Geç Osmanlı'dan Erken Cumhuriyete İç Batı Anadolu'da Kentsel Yapının Değişimi: Manisa, Afyon, Burdur ve Isparta Kentleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Orta Doğu

Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, 29(2), 89-126.

Hasol, D., (2017). 20. Yüzyıl Türkiye Mimarlığı, Yem Yayınları, İstanbul, 12-35.

Lewis, B., (1984). Modern Türkiye'nin Doğuşu, (Çev. M. Kıratlı), Ankara.

Ortak, Ş., (2008). Cumhuriyet Türkiye'sinin Tamamlanması Gereken Bir Projesi: Afyon-Antalya Demiryolu Hattı İnşaatı, AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 3, 101.

Osman KOÇİBAY kişisel arşivi.

Öktem, S., (2004). Türkiye Cumhuriyeti'nde Modernleşme Hareketi; Karabük Demir Çelik Fabrikaları Yerleşim Örneği. İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 138s. İstanbul.

Özyıldırım, G. (2015). "1971 Burdur Depremi Sonrası İmar Çalışmaları" (Reconstruction After 1971 Burdur Earthquake). IBEEES 2015 International Burdur Earthquake and Environment Symposium Proceedings. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 7-8-9 Mayıs 2015, s.311-321.

Özyıldırım, G., (2013). Cumhuriyet Meydanı ve Çevresi 1936-1963, Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları IX, Antalya.

Sacır, A., (2018). Gaziantep'te Cumhuriyet Dönemi (1940-1965) Kamu Yapılarının Dönemin Mimari Özellikleri Bağlamında İncelenmesi, Gaziantep Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Sözen, M., (1984). Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı (1923-1983), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.

Yaldız, E., Parlak, Ö., (2018). Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi Kamu Yapıları, Social Scienses Studies Journal, 4(24), 4930-4947.

Yazıcı, N., (2010). Amasya'daki Hükümet Konağı Binaları, Sanat Dergisi, 18, 91-105.

<https://www.localguidesconnect.com/t5/General-Discussion/Tarihi-Gaziantep-H%C3%BCK%C3%BCmet-Kona%C4%9F%C4%B1-ve-Adliyesi/td-p/2504436>